

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului;

Pe un an 36 coroane (18 Lei)
Pe jumătate de an 18 " (9 ")
Pe un pătr. r de an 9 " (4 ")
Un număr 70 fileri (35 bani)

Manuscrisurile, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarele cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. LOICHIȚA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărațiune și inserțiuni: administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (Județul Caraș-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisurile nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 20 cor., până la 200 de cuvinte 25 cor., de aci în sus 30 cor.

MIRON

din mila lui Dumnezeu și voința clerului și a poporului arhiepiscop și mitropolit al Ungro-Vlahiei, exarh al plaiurilor și mitropolit-primat al României noi, președinte al sfântului sinod episcopesc al bisericii din regatul român, membru de onoare al „Academei române”, posesor al marelui cordon al ordinului „Coroana României” etc. etc.

Iubitului nostru cler și popor dreptcredincios din episcopia Caransebeșului și în deosebi ascultătorilor acestor litere mitropolitane.

Har și pace dela Dumnezeu, Părintele din ceruri, iară dela noi salutarea și binecuvântarea noastră arhipăstorească.

Sinodul eparhial al diecezei Caransebeșului, întrunit în 21 Noemvrie 1909, m'a ales de episcop al acestei episcopii, și așa — după multe peripeții provocate de guvernul vitreg al Ungariei, abia în 1910, premergând confirmarea majestatică — am ajuns, ca în preziua Duminecii Tomei 1910 să pun pentru prima dată piciorul pe binecuvântatul pământ al de Dumnezeu scutitei și venerabilei episcopii a Caransebeșului, încunjurat de însuflețirea nemărginită a clerului și poporului credincios. A fost o intrare princiară, triumfală, precum triumfală a fost și intronizarea mea în catedrala episcopiei.

Bucuria și însuflețirea a fost generală, pentru că după zile de sbucium naia bisericii noastre diecezane ajunsese la liman, și astfel erau motivate semnele de dragoste, ce mi-se arătau din toate părțile.

Neșterse îmi sunt acele clipe de înălțare sufletească, acele momente de triumf princiar. În faptă un principe bisericesc își făcu intrarea triumfală, în patrimoniul antecesoriilor săi iluștri și binemeritați.

Însuflețirea și dragostea, ce am întâmpinat-o, mi-a înălțat sufletul, și cu nădejdea în ajutorul bunului Dumnezeu am luat în mâna mea cârma diecezei, nîzuindu-mă după puterile mele, îmbrățișând cu dragoste clerul și poporul, să întăresc și desvolt instituțiunile ei de cultură, să îmbunătățesc starea ei financiară, să promovez religiositatea și moralitatea între credincioși, să cimentez legătura dragostei și a păcei între păstori și păstoriiți, pentru ca la rândul meu, și eu să las urmașilor mei această dieceză prosperă și în stare înfloritoare.

Privesc acum la zece ani de activitate arhierescă. Mult mi-a zăcut la inimă întărirea instituțiunilor culturale ale diecezei, ameliorarea stării preoțimeii și învățătorimeii, și în legătură cu acestea ridicarea unui internat teologic corăspunzător esigențelor timpului. Bazele fondului necesar le-am pus. Asemenea m'am îngrijit de ușurarea administrației centrale, sporirea oficialilor, regularea plăților lor. Am cerut stricteță în manipularea averilor pe toată linia — centru și parohii. Școalele, cultura poporului, le-am îngrijit cu toată luarea aminte. Multe aș

mai fi dorit să înfăptuiesc, dară, dacă nu s'au putut realiza toate dorințele mele, aceasta a provenit dela împrejurările destul de grele ale timpului, în cari am trăit noi români în general, și dela timpul — acum pot zice — scurt, ce mi-s'a dat să ocup tronul episcopiei noastre a Caransebeșului.

Eu amintesc aici numai războiul crâncen numit mondial, adică de-atotă lumea, ce a erupt fără așteptare, care a durat jumătate din tot timpul păstoririi mele, împedecând mult toate nizuințele noastre culturale și care a apăsât și urmările lui mai apasă cu toată greutatea poporul nostru, făcând cu neputință o activitate bisericească și culturală mai cu sistem.

În fuga gândului pot reasuma constatarea, că îndată la început s'a pornit o laudabilă mișcare pentru repararea radicală a multor biserici, pentru zidirea a multor biserici noi, a căror sfințiri au fost totdeauna mari sărbători pentru întărirea credinței, precum și a conștiinții naționale în timpuri grele pentru Români.

Iară jertfele, ce le-au adus poporul din eparhie — la stăruința insistentă și în urma unei activități foarte încordate a Noastră — întru salvarea școalelor atacate de legile de atunci: au întrecut toate nădejdiile. În toate părțile — chiar și în cele mai serace — au resărit o mulțime de edificii școlare moderne și corăspunzătoare, ca nicicând altădată în un timp relativ atât de scurt. Istoricul frumoaselor lupte întru apărarea școalelor primare din eparhie va forma o frumoasă pagină a sbuciumărilor noastre pentru cultura noastră confesională și națională. La aceasta se adaug și momente alese din lupta pentru școala noastră normală, pedagogică, până să o scăpăm din atâtea primejdii și să se completeze, cum este astăzi.

O administrare scrupuloasă și pusă pe base noi, de contabilitate dublă, a sporit în mod foarte mulțumitor fondurile și fundațiunile, între cari mai ales fondul văduvelor și al orfanilor de preoți aproape s'a duplicat, grație strictei esarendări a sesiilor reduse; iară cel al convenției a crescut cu mult preste jumătate (dela 180 mii la preste 290 mii). Am creat și mai multe fonduri noi, dintre cari cel „pentru zidirea unui seminar episcopesc“ este de aproape 300.000 C.; iară „cel pentru orfanii din războiu“, împreună cu suma adunată de foștii preoți militari, se ridică aproape la 100.000 C. „Tipografia și Librăria diecezană“ pe lângă că a plătit datoria sa de câteva zeci de mii și și-a cumpărat mașină nouă — are acum un fond propriu de preste 150.000 C. În scopul regulării acestei instituțiuni, adeseori m'am îngrijit personal până și de executarea comandelor. Averea întreagă a centrului s'a ridicat în cursul păstoririi noastre cu pași repezi, cu toate greutățile. Așa la venirea mea fondurile și fundațiunile din centru erau 1.735.000 C. Aceasta avere veche am sporit-o cu preste jumătate, (cu toate că personalul s'a sporit, micile plăți s'au duplicat cu diferite adause de scumpete) anume cu circa 1.783.000 C. afară de donațiunea vilei Doboșanu din Băile Herculane. Iară preste această sumă, vin a să socoti fondurile noi, create de mine cu preste 400.000 C., încât averea Consistoriului se urcă la plecarea mea la 4.000.000 C. Tot așa am urcat depozitele parohiilor dela vr'o 300.000 C. spre binele multor parohii, cari nu pot ele să-și administreze numărariul mai ales în timpuri critice, la 800.000 C., și — dacă în 1914 nu erumpea războiul — progresul nostru și pe acest teren era cu mult mai mare.

În administrarea averilor din parohii de asemenea am regulat multe casuri încurcate și am stăruit mereu pentru cruțare și corectitate, ceace a sporit în mod însemnat și averea parohiilor. O comparație statistică ar da rezultate îmbucurătoare.

Mai presus de toate am stăruit cu tot privilegiul în lățirea evangheliei, în învățarea poporului și mai ales a tinerilor generațiuni, pentru mângăierea și însuflețirea lui, făcând grele și oboseitoare visitațiuni canonice și îndemnând întreg clerul cu graiul și prin număroase pastorale se facă asemenea.

Răgretabil este numai, că — precum în toate părțile — așa și la noi războiul cu toate mizeriile și urmările lui au stingherit până în ziua de astăzi bunele începuturi și tarile temelii, ce s'au pus în toate privințele. Spre mulțumirea mea las la plecare un personal consistorial bine salarizat, carele însă în interesul consolidării statului — acum român — a trebuit să-i ofere mulți dintre muncitorii săi mai buni.

Dar acest crâncen războiu, dacă de-oparte ni-a și apăsât și împedecat, totuș lui avem a-i mulțumi cel mai epocal succes, anume a realizat visul înaintașilor noștri și al nostru al tuturor, închiegarea neamului nostru românesc în un stat, zdrobind cătușele dominațiunilor străine.

Acestei închegări se atribue, iubit cler și popor credincios, și posibilitatea chemării mele la scaunul de mitropolit primat al întregii României. Marele colegiu electoral, întrunit în București în 1831 Decembrie a. c. m'a ales mitropolit primat, care demnitate primindu-o, a doua zi am și fost investit din partea Majestății Sale regelui nostru Ferdinand I, cu toiagul de suprem arhipăstor al bisericii române.

Iată, iubit cler și popor, în urma acestei alegeri, voința lui Dumnezeu este, că eu să părăsesc scaunul arhieresc al venerabilii noastre episcopii a Caransebeșului, să mă despart de iubiții mei fii sufletești, de clerul și poporul, care cu atâta însuflețire și dragoste m'a primit.

Mă despart de voi, iubiții mei, pentruca să-mi împlinesc marea datorință ce o am față de biserică și neam, care m'a ridicat pe tronul de mitropolit primat al României și m'a învrednicit să fiu urmaș al marilor ierarhi, cari au ilustrat istoria bisericii noastre din România.

Mă despart cu multă duiosie de voi, de terenul activității mele arhieresti, de dieceza noastră a Caransebeșului, unde am muncit timp de zece ani, petrecând o însemnată parte a vieții mele. Și dacă este ceva mângăitor pentru mine la această despărțire, aceasta residă în faptul, că nu merg în străini; legăturile noastre sufletești nu se rup, căci constituind noi acum un stat, o biserică, și înălțat fiind la demnitatea de mitropolit primat, eu, în aceasta calitate a mea, pe temeiul așezemintelor noastre canonice, deși mă despart de voi, totuș stau în legătură duhovnicească cu voi, cu nobila mea dieceză a Caransebeșului.

Iubiții mei! Din cele premerse vedeți, că eu vă vestesc despărțirea mea de voi. Pentru mine, de fapt e dureroasă, pentrucă orice despărțire e dureroasă; dară eu și acolo unde mă duc, stau cu voi în legătură. Stând astfel în legătură, nimic nu e mai natural, decât dacă vă promit că și de acum înainte î-mi vor zăcea la inimă interesele voastre ale mult iubitei noastre dieceze, carea m'a rădicat la Arhierie.

Dieceza Caransebeșului m'a ridicat la arhierie, cum deci aș putea uita și negliza interesele ei culturale?

În sfârșit cu multă duiosie sufletească mă folosesc de cuvintele sfântului Apostol Pavel, adresate bătrânilor din Milet, la despărțire.

„Voi știți, cum am fost cu voi în tot timpul, din ziua cea dintâi, în care am intrat la voi. N'am ascuns nimic dintre cele de folos predicându-vă evangelia și învățându-vă în public și prin case“... „Viața mea nu mi-o socotesc mai prețioasă, decât a sfârși mersul meu cu bucurie, și slujba ce o am luat dela Domnul Iisus, a mărturisi evangelia harului lui Dumnezeu“.

Tot în înțelesul acestor cuvinte mă adresez la despărțire vouă preoților: „Luați aminte de voi și de toată turma, în care Duhul Sfânt v'a pus să păstoriți biserica lui Dumnezeu, carea a câștigat-o cu sângele său“.

Eară vouă iubiților credincioși mă adresez cu cuvintele s. apostol Pavel către Evrei zicându-vă: „Ascultați de mai marii voștri și vă plecați lor, că ei priveghiază pentru sufletele voastre, ca unii, cari au să dea seamă, ca așa ei cu bucurie să facă aceasta, eară nu suspinând căci acestea nu vă este vouă de folos“.

Și de încheiere vă zic fiilor mei iubiți, tot cu cuvintele sfântului apostol Pavel: „Vă încredințez lui Dumnezeu și cuvântului harului său, care poate a vă întări și a vă da moștenire între toți cei sfințiți“.

Caransebeș, 26 Decembrie, 1919.

Dr. E. Miron Cristea

Mitropolit-primat.

Nr. 3861 B ex 1919.

CIRCLAR

*Prea Onoraților Domni Protopresbiteri și
administratori protopresbiterali!*

Onorată preoțime parohială!

Vă aducem la cunoștință, că Prea Sfințitul Domn Episcop al diecezei noastre a Caransebeșului Dr. E. Miron Cristea a fost ales de marele colegiu electoral mitropolit primat al României, Mercuri în 18/31 Decembrie a. e., iară în ziua următoare Joi, în 19 Decembrie a. e. (1 Ianuarie 1920), a primit investitura în această înaltă demnitate din partea Majestății Sale Regelui Ferdinand I.

În urma acestora, Înalt Prea Sfinția Sa s'a depărtat din mijlocul nostru, și așa am ajuns în sedisvacanță.

Ne bucură faptul înălțării Înalt Prea Sfinției Sale la demnitatea de mitropolit primat al României, avem însă regrete, că ne-a părăsit după ce acum, având la activul său un trecut de zece ani, cunoșcând bine și oamenii și împrejurările noastre diecezane și respective necesitățile noastre, ne puteam aștepta în viitoriu — restabilindu-se și pacea — la o activitate și mai mănoasă pentru biserică și dieceza noastră.

Intrând sedisvacanța sunt a se observa dispozițiunile statutului organic, cuprinse în § 118 și pct. 11 din § 121, în sensul cărora afacerile bisericesti în eparhie le conduce Consistorul sub presidiul subscrisului Arhimandrit, vicariu episcopesc.

Onorata preoțime să aducă cele de mai sus la cunoștință poporului credincios, pentru de a fi informat despre schimbarea întrată în conducerea diecezei.

În ce privește serviciile dumnezeiești, până la alte dispozițiuni, va avea să se pomenească Prea Sfințitul Domn Episcop al Aradului Ioan, și aceasta ca o urmare a împrejurii, că fiind scaunul metropolitan din metropolia noastră vacant, îi compet Prea Sfinției Sale drepturile rezervate episcopesci.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 28 Decembrie 1919.

Filaret Musta m. p.
Arhimandrit, vicariu episcopesc.

Alegerea Mitropolitului Primat al României Mari

Miercuri în 18/31 Decembrie 1919 la ora 11 membrii Marelui Colegiu au fost întruniți în sala de sus a Ateneului, spre a proceda la alegerea primului mitropolit al țării.

Sunt prezenți deputații, senatorii, membrii Sinodului și ai Consistorului superior bisericesc, cari la un loc formează marele colegiu.

Incinta Camerei e arhiplina. Amestecul hainelor bisericești în mulțimea de senatori și deputați, aminteste marile soboare din trecutul țării, când domnitorul, înconjurat de sfetnicii săi și de părinții bisericii, luau marile hotăriri pentru binele țării.

În scaunul prezidențial stă I. P. S. S. mitropolitul Pimen al Moldovei, asistat de episcopul Nifon al Dunării de jos și de Dr. Cotlarciuc, profesor universitar.

În loja ministerială sunt prezenți dnii Al. Vaida-Voevod, I. Borcea, I. Maniu, A. Vlad, I. Inculeț, I. Mihalache, V. Bontescu și St. C. Pop. În loja diplomatică: mitropolitul Vladimir de Repta al Bucovinei, episcopul Papp al Aradului și episcopul Miron Cristea din Caransebeș.

I. P. S. Mitropolitul Pimen deschide ședința, anunțând că marele colegiu este chemat să procedeze la alegerea mitropolitului primat al României mari. Momentul e cu atât mai solemn, cu cât la acest important act participă pentru întâia oară reprezentanți ai tuturor ținuturilor românești.

P. S. S. dă citire apoi la doua articole din instrucțiunile prevăzute la dreptul de participare la adunarea marelui colegiu. Citește deciziunea luată de sfântul Sinod, de a se constitui o singură biserică autocefală română, a cărei suprema autoritate este Marele Sinod.

Se procedează la vot. La cetirea numelui mitropolitului Repta, toți cei prezenți îi fac o entuziastă primire. Aplauze întâmpină și pe P. S. S. episcopul Gurei, pe părintele Saftu, pe episcopii Basarabiei, Bucovinei și ai Ardealului. După membrii consistorului superior sunt invitați la vot senatorii și după dânșii deputații.

Rezultatul votării: Votați 453, exprimate 447.

A întrunit 435 P. S. Episcopul Miron Cristea. (Camera aplaudă în urale).

Președintele proclamă ales ca Mitropolit Primat al României Unite pe Prea Sfințitul Episcop Miron Cristea.

Cuvântarea noului ales.

Înaltpreasfințite,

Iubiți frați întru Cristos,

Onorat Mare Colegiu Electoral!

În aceste clipe — pentru mine extraordinare — sunt cuprins de o adâncă emoție, căci sufletul mi-l copleșese cele mai vii și mai puternice simțăminte, cum e și prea firesc. Dară — când inima e prea plină, — gura nu-i în stare să grăiască multe.

Cum s'ar și putea, să nu fiu emoționat, când pe mine — smeritul fiu al unei modeste

dar cinstite familii de țaran din Ardeal — glasul aproape unanim al celei dintâi adunări naționale a României întregite mă ridică la cea mai înaltă dignitate ierarhică, ce o poate oferi poporul român preste tot unui fiu ales al său, mă înalță pe tronul de arhiepiscop și mitropolit al Ungro-Vlahiei, de exarh al plaiurilor și de primat al întregii Români noi.

Cu cea mai adâncă cucernicie mă închin în fața providenței dumnezeiești, care — prin Duhul cel prea sfânt — a luminat și călăuzit pe primii reprezentanți — eșiți din votul obștesc al poporului român de pretutindenea — ca pe mine să mă învrednicească a fi după multe veacuri cel întâiu mitropolit al Ungro-Vlahiei, purtând acest titlu nu ca un nume istoric, ci ca titlu de drept și de fapt, reînviind astfel nu numai vechile legături duhovnicești ale patriei mume cu Români din Ardeal, Bănat și părțile ungurene, ci desăvârșind unitatea bisericii ortodoxe-răsăritene cu Români de pretutindeni.

Eu văd în această alegere nu întru atâta o simpatie față de cel ales, ci marea dragoste, ce-o arătați față de biserica strămoșească, față de acea instituțiune divină și națională, pe care un adânc cugetător luman — ca Eminescu — a numit-o „*mama neamului românesc*”.

Iară unanimitatea glasului acestui mare colegiu electoral este o puternică manifestare a dorinței, că de aci înainte fruntașii poporului sunt hotărâți a scoate politicinismul de partid de pe tărâmul sfânt al bisericii, ca astfel cu sprinjal unanimitate al tuturor fiilor ei și chemând în o nouă organizare a ei la o conlucrare armonică atât clerul inferior cât și pe mireni — să poată munci mai cu succes pentru îndeplinirea grelei sale misiuni. Numai astfel purcezând, vor putea privi toți cetățenii țării în biserică o adevărată maică iubitoare, iară în preoții și arhiepiscopii ei pe adevărații părinți sufletești, deopotrivă iubiți din partea tuturor fiilor lor.

Din parte-mi, nu pot decât să aprob din toată inima acest laudabil simptom, rugându-Vă să păstrați bisericii părinților noștri și în viitor aceeași unanimă iubire, de care are atât de mare trebuință căci — după cuvântul sf. apostol Pavel: „Dacă am vorbi în limba îngerilor... fără iubire — suntem nimica”, iar iubirea este singura virtute creștinească, care nu pismuește, nu face rău, nu caută ale sale... ci care toate le rabdă, toate le suferă...”, învingând toate patimile și greutatețile, ce se pun deacurmezișul în calea tuturor lucrărilor omeniești. Iară preste tot luat, un mare adevăr exprimă un sfânt părinte, când zice: „Sufletul omului valorează atâta, câtă dragoste cuprinde întru el”.

Mulțumindu-Vă din toată inima pentru înalta distincție, de care mi-ați împărtășit, vă po-

vățuesc, că în toate lucrurile mari să fiți călăuziți de aceeași frățescă înțelegere, de aceeași iubire evanghelică, căci din o asemenea armonie pot izvorî numai fapte mari și mult bine pentru țară, pentru tron, și întreg neamul românesc.

Trăiască biserica ortodoxă-română și toate așezămintele ei.

Binecuvântarea Domnului preste ea și toți fiii ei, acum și pururea. Amin.

Trăiască regele, regina și întreaga lor familie regală!

Sedința se ridică la ora 1. d. a. mitropolitul Pimen anunțând că mâne, Joi, la ora 12 va avea loc în sala Tronului din palatul regal, investitura I. P. S. Mitropolit Primat Dr Miron Cristea, cum și a mitropolitului Bucovinei Vladimir de Repta și a episcopului Ioan Papp al Aradului.

Solemnitatea investirei mitropolitului primat, a Mitropolitului Bucovinei și Episcopului Aradului

Joi în 19 Decembrie v., la amiază, după slujba oficiată la Mitropolie, s'a făcut la palatul regal, în sala tronului, investirea și înmânarea cârjei arhipăstorești mitropolitului primat Dr Miron Cristea, mitropolitului Bucovinei Vladimir de Repta și episcopului Aradului Ioan Papp.

Lume multă străjuia curioasă pe trotuarele căii Victoriei și piața Carol din fața palatului.

În sala tronului erau adunați membrii guvernului, ai sf. Sinod și ai consistorului, parlamentarii, autoritățile militare, prim-ministrul Al. Vaida-Voevod, miniștrii Ion Mihalache și Dr N. Lupu și reprezentanții presei.

La ora 12 sosesc Suveranii întovărășiți de principesa Elisabeta și suita regală. La ora 12 și trei sferturi cortegiul mitropolitan cu alaful protocolar: doi ofițeri de strață călări, în frunte cu prefectul capitalei d. general Nicolescu, urmat de un pluton de jandarmi călări, apoi doi membrii ai consistorului, mitropolitii Miron Cristea și Pimen, mitropolitul Bucovinei cu episcopul Aradului, alt pluton de călăreți și la urmă, președintele Camerei în automobil.

Suveranii iau loc pe treptele tronului și se introduc rând pe rând cu suita protocolară cei trei ierarhi.

După citirea decretelor de investitură și înmânarea cârjelor arhipăstorești de către Suveran, fiecare dintre cei investiți, au rostit cuvinte de mulțumire, de credință către tron și țară și de preamărire a Bisericii și învățăminturilor Mântuitorului. S'au spus și cuvinte de făgăduință pentru activitatea cea nouă a înaltaților prelați și îngrijitori ai sufletelor creș-

ținești la care a răspuns regele cu următoarea cuvântare:

CUVÂNTAREA REGELUI

Înalt Prea Sfințitul Părinte!

Zice în Sfânta Scriptură: „Ceice seamăna cu lacrimi, cu bucurie vor secera: mari lucruri a făcut Domnul cu noi“.

Și, intradevăr, mare e ziua aceasta, în care frații de o credință și de o limbă, după veacuri de tristă și nedreaptă despărțire, își pot întinde mâinile spre vecinica unire duhovnicească.

Înalt Prea Sfințitul Părinte!

I. P. S. Tu fiind ridicat la cea mai înaltă treaptă a Sfintei Biserici române, cu vie mulțumire Ți-am înmănat după vechile datini, toiagul arhiepiscopal, ca să obladuești cu dragoste și îngăduință turma ce Ți este incredințată.

Aceasta veche Mitropolie a Țării Românești sub perotirea căreia se aflau și binecredincioșii ni de peste munți în timpurile marilor Domni mănăstiri, și cheamă din mijlocul fraților împilați până acum sub mâni străine, pe purtătorul cărjei sale mitropolitane.

Te poți mândri I. P. S. Părinte de a fi urmașul atâtor mitropoliți evlavioși, cari au fost podoaba acestui scaun arhiepiscopal. Barbați ca Grigorie al II-lea, sub a cărui vladicie s'au talmăcit cele douăsprezece mize și, mai cu deosebire, ca Antim, care păstora în fericitele vremi ale lui Constantin Basarab Brâncoveanu înălțând pe filii săi sufletuși cu cuvântul și învățătura Evangheliei, au dat Mitropoliei din București un feruș care strălucea și peste hotarele țării.

Chemat la scaunul mitropolitan, I. P. S. Tu ai parasit o episcopie dragă inimei Tale, al cărei conducător sufletese ai fost în timpuri grele de lupte naționale, dar și în clipele cele mai înălțătoare ale neamului. Urcându-te pe scaunul arhiepiscopal al Ungro-Vlahiei, ai frumoasa menire de a înfrunța politica religioasă a lui Mihai Viteazul, care prin înființarea Mitropoliei ortodoxe dela Alba-Iulia ținea să apropie și să unească bisericile toate țările românești.

De atunci până în zilele marelui Unirii ce Atopternicului ne-a daruit să le trăim, clerul de peste munți, în timpul luptelor grele și suferințelor de martiri a știut să păstreze alături cu sfânta candelă a credinței strămoșești, făcând ceaștina a vieții și simțirii naționale. Aceasta dă alegerei întâiului mitropolit primat al României înfegite o deosebită semnificare.

Sufăr incredințat ca ehtimărea I. P. S. Tale va aduce roade fericite pentru organizarea temeinică și unitară a Bisericii române, precum și pentru întărirea credinței, zvonul neșăd al faptelor bune și al înălțării sufletuși.

Din tot sufletul Ți urez o lungă și rodnică activitate arhipastorală.

Înalt Prea Sfințitul Părinte!

În urma marelui act al realipirii frumoasei Bucovine la patria mamă și în puterea vechilor datini, cu mare dragoste și cu deosebită mulțumire am întărit I. P. S. Tale purtarea cărjei mitropolitane a Bucovinei. Vei privi aceasta ca un semn vădit de recunoașterea deosebitei râvne ce ai desfășurat în buna conducere pastorală a turmei incredințate Ție. Frumoasele monumente religioase se ridică la Suceava, Radauți, Putna ca o vie marturie a evlaviei vrednicilor Voivozi ai Moldovei; ele ne amintesc asemenea, că credința la un popor este singura temelie trainică pe care se poate rezima viitorul său, căci destinele popoarelor sunt în mâna Atopternicului.

Cu mare nerăbdare aștept să pot veni și Eu în Bucovina de a mă închina la aceste sfințe ctitorii și a inveseți sufletul Meu la bogățiile și comorile de artă religioasă din toate mănăstirile Bucovinei. Grijă ce ai purtat de păstrarea lor a găsit un rasunet de vie recunoștință în inimile credincioșilor. Din tot sufletul urez I. P. S. Tale încă mulți ani de fericită arhipastorie.

Înalt Prea Sfințitul Părinte!

În urma Unirii pînănturilor de peste munți cu patria mamă și în puterea vechilor datini, cu deosebită bucurie Ți-am dat întărirea cuvenită pentru păstoria poporului ortodox din eparhia Aradului.

Cunosc grelele lupte ale acestei episcopii dela marginea Românismului, cea mai expusă la batăia valurilor străine și aduc în ziua aceasta primosul nostru de recunoștință pentru vrednicii luptători ai bisericii române, precum și mărturisirea sentimentelor noastre de dragoste pentru scumpii voștri poporeni de pe mările Mureșului și ale Crișului, îndemnându-i ca și pe viitor să-și păstreze cu aceeași credință limba și legea strămoșească. Întru mulți ani de rodnică păstorie.

Înalt Prea Sfințitul Părinte!

Mergeți și întoarceți-Vă acum la scaunele voastre episcopale și urmați a apropia cât mai mult de Biserică sufletele credincioșilor, propovăduind, în aceste vremuri de grele încercări morale, tuturor treptelor sociale iubirea aproapeului, buna înțelegere și pacea obștească. Întăriți în inimii frica de Dumnezeu, ferirea de pedepțitate și fapte rele, respectul ocărmuitorilor către ocărmuți și al acestor din urmă către autoritate. Numai prin păstrarea și întărirea unor asemenea sentimente, putem avea o Țară bineînțemiată cu o propășire sigură în timp de pace și o puternică pregătire pentru orice vreme grea.

Vă mulțumesc din adâncul sufletului pentru bunele urări ce ne-ai adus, zicînd, și familii mele.

Solemnitatea s'a sfârșit în mijlocul unei mari însuflețiri. Regele și regina s'au întreținut câtva timp cu prelații și cu unii deputați și senatori.

S'a format acelaș cortegiu ca la sosire cu acelaș ceremonial protocolar și noul ales și înțăriții ierarhi s'au îndreptat apoi spre reședința mitropolitană.

Lume multa curioasă, umplea piața Carol și laturile căii Victoriei.

CUVÂNTAREA

cu care I. P. S. Sa noul mitropolit primat al României mari Dr MIRON CRISTEA, a răspuns Majestății Sale regelui Ferdinand I, când i-a încredințat toiagul de arhipăstor al întregii biserici române.

Sire, Doamnă și Domniță!

Țara — prin votul aproape unanim al reprezentanților ei — și prea înalta sollicitudine a Majestății Voastre, de care cu îmbelșugare m'ați făcut părtaş, m'au înălțat pe scaunul de mitropolit primat al României mari, pe care au creat-o înțelepciunea Majestății Voastre, cuminența sfetnicilor țării și virtuțile etnice și cetățenești ale poporului român.

Întru smerenia mea sunt pe deplin conștient, că nu modestele însușiri și calități ale nevredniciei mele, ci grația Majestății Voastre și iubirea nefermuită a frunțașilor țării față de frații lor până acum înstrăinați, au voit să așeze pe **robul de ieri în strălucirea scaunului de cap al întregii biserici ort. române din patria mărită**, spre a da astfel prin mine — umilitul slujitor al ei — cea mai splendidă satisfacție, celei mai împilate biserici române pentru mucerenia ei de veacuri și pentru hotărâtorul concurs, dat de ea întru salvarea individualității etnice a Românilor de peste munți.

Investit din partea Majestății Voastre cu toiagul arhipăstoririi în această înaltă dignitate, mă voi nizuși a răsplăti încrederea generală prin muncă întru promovarea intereselor vitale ale celei mai de valoare și mai istorice instituțiuni a țării, carea este biserica noastră națională, fiind adânc convins, că — precum în tot trecutului țării și al neamului, resțelit în diferite provincii — așa și mai ales acum și în viitor **credința strămoșească** este singura temelie probată, este piatra cea din capul unghiului, pe care se va putea consolida viitorul țării și al națiunii.

Pentru obținerea unor succese mai vădite pe acest țărâm, înălțul și valorosul sprijin al Majestății Voastre și a întregii dinastii de, vă fi de cel mai mare folos, dăru rezultatele vor putea fi durabile, numai dacă toți factorii țării, toate așezămintele ei, de orice soi, toate clasele sociale fără deosebire, vor fi de acord, ca — precum am dezvoltat și întărit armata, școala, magistratura, viața economică a țării etc. — așa

să-și propuna firm a concurge prin cuvânt și fapte, ca sfânta biserică a părinților noștri:

Să-și recâștige — spre binele țării — vechia strălucire, ce cu adevărat se cuvine acestei instituțiuni divine și naționale,

să devie tot mai mult mângăitoarea celor osteniți și însetați, cari caută alinare la altarul ei și în slujbele ei,

să fie ajutătoarea celor săraci, lipsiți și bolnavi, farul de lumină și de învățături în spiritul evangheliei, care închiagă și mărește viața socială pe temelile trainice ale ordinii și dreptății, ale iertării și iubirii nu numai față de deapropăpele, ci și față de contrarii noștri,

să fie un izvor de virtuți și idealuri, pildă vie de jertfire pentru binele obșteș și îndemin de apostolie desinteresată pe toate terenele activității publice;

cu un cuvânt să rămăie aceea măică iubitoare a țării întregi, la care cu încredere și cu dragoste nemărginită să alerge toți fiii poporului român, cum se apropie fiii buni de sânul măicei lor.

În scopul acestă trebuie lucrat pentru a întări pe toată linia **credința creștină**, căci, nu numai noi, slujitorii bisericii și sfinții ei părinți, ci mari și **adevărați** învățați laici, afirmă cu hotărâre: „**Rezultatul tuturor învățăturilor și cunoștințelor este, că trebuie să avem credință**”. Deci fericii cei, ce prin credința își conduc gândurile, speranțele și acțiunile. Cea mai mare trebuință pentru liniștea sufletului omeneș este credința creștinească, de aceea bine asemăna Jean Paul, viața cu apa mării, care nu se îndulcește până nu se ridică spre ceriu.

Calăuzit de aceste gânduri, mă închin în fața tronului și în fața țării, mulțumindu-Vă Majestaților Voastre pentru nobilele intențiuni, ce le nutriți față de biserică statului român și față de mine, — smeritul ei slujitor, — promitându-Vă, că — împreună cu toți arhipăstorii mei frați întru Cristos și cu întreg clerul bisericii — vom lucra din cea mai adâncă convingere, ca scumpă noastră dinastie română, și omagiala alipire și credință față de ea să rămăie în sufletul fiecărui cetățean o **dogmă fundamentală** a vieții noastre naționale și de stat.

Trăiască Majestatea Sa, glorișul nostru rege.

Trăiască Majestatea Sa, iubita noastră regina, această domniță, înzestrată cu atâtea creștinești virtuți, izvorâte din cea mai curată iubire evanghelică!

Trăiască întreaga dinastie!

LA MITROPOLIE

Dupa săvârșirea ceremonialului dela palat, noul Mitropolit al țării a fost condus la Mitropolie și instalat în inaltul scaun.

La intrarea în biserică a fost întâmpinat de arhiepiscopul Chiose Ploieșteanu, înconjurat de înalții clerici, și condus până în fața altarului, unde a luat loc în scaunul mitropolitan. Apoi vicarul mitropolitan a oficiat slujba religioasă, față fiind miniștrii, mitropolii Vladimir de Repta al Bucovinei, Pimen al Moldovei, arhiepiscopul Nicodim al Chișinăului, episcopul Ioan Papp al Aradului, episcopii Buzăului, Dunării de Jos, arhierii Antonovici dela Huși, Gurie dela Iași, Evghenie Humulescu, membrii consistorului superior bisericesc, protoerii Capitalei, Ilfovului etc.

După oficierea slujbei bisericești, d. ministru al cultelor, Borgia, a citit decretul regal de numire al noului mitropolit.

A vorbit, apoi vicarul Mitropoliei, urându-i bunăvenire, și i-a răspuns Mitropolitul Miron Cristea, după care toți cei de față au trecut în sala de recepție.

Înainte de a începe recepția, au vorbit d. Borgia ministrul cultelor, Iorga, președintele Camerei, și pr. Popescu-Moșoia.

CUVÂNTAREA Dlui N. IORGA

Înalt Preasfințite!

Ca președinte al uneia din Adunările care au ales pe Înalt Preasfinția Ta ca mitropolit primat al României Unite, mă simt dator să adaug câteva cuvinte la cele care s'au rostit până acum.

Nu pentru întâia oară un ardelean ocupă scaun arhiepiscopal dincoace de munți. Îmi aduc aminte de acel Teodosie din Veștem, în preajma Sibiului, care a fost mitropolitul lui Constantin-Vodă Brâncoveanu, în vremea când viața laică și cea bisericească a Țării-Românești se împărțeau de aceiași strălucire. Iar un veac mai târziu, în apropierea anului 1800, Iacov Stamati, venind din acele părți ardelenne unde au trăit și părinții după trup al Înalt Preasfinției Tale, a adus Bisericii moldovenești și tot prinosul unei culturi superioare la nivelul timpului său.

Aducându-mi aminte de aceste mari figuri pe care, ca istoric al Bisericii, trăit mulți ani la un loc cu aceia cari au fost pe vremuri, aveam și puțința și datoria să le amintesc, simt și ca președinte al Adunării deputaților dator de a scoate din pomenirea lor ceea ce trebuie pentru a fixa caracterul alegerii Înalt Preasfinției Tale.

Am simțit nevoia de a ridica Biserica la treapta de civilizație a epocii noastre.

Am căutat pentru aceasta pe cineva care venia de peste munți, din acel mediu românesc unde învățătura nu e un mijloc pentru a se satisface ambițiile, ci însăși atmosfera morală a unei culturi naționale, care a fost și mijlocul de luptă pentru atingerea unui ideal a cărui fericită realizare o trăim.

În rând cu acei cari represintă cultura profană trebuie să steie de acum înainte ierarhii noștri. Și ei vor sta astfel încă mai sus decât aceștia, fiindcă izvorul de unde vine știința lor e mai înalt și ei singuri pot astfel să aducă o vorbă de împăcare în mijlocul vieții tulburate și sfâșiate a societății noastre.

Biserica și-a pierdut multe din drepturile ei fiindcă a părăsit atâtea din chemările care-i revin. Le-a trecut Statului, dar acesta, dat fiind caracterul său, nu le poate îndeplini. Așteptăm dela Înalt Preasfinția Ta opera grea, dar mare, a reînegrării Bisericii noastre.

Pentru atingerea acestui scop îți urăm vreme lungă și împrejurări prielnice. Știm ce răspundere-ți punem pe umeri, dar nu putem vorbi de răspundere decât acelor cărora li-am dat toată încrederea noastră.

Întru mulți ani, Preasfințite!

A răspuns noul ales după care cei prezenți au fost invitați la bufet.

Biserica noastră și noua Constituție a României întregite

În Constituția țării raportul bisericii față de stat este legiferat în §. 21 al Constituției vechi. Revisuindu-se aceasta constituție de sigur că și §. 21 va trebui modificat, stăruindu-se însă, ca biserica ortodoxă română să rămână tot biserică dominantă, adică biserica statului român. Noi credem, că momentele cuprinse în proiectul de mai jos vor trebui considerate la revizia acestui articolu.

Proiect.

Articolul din Constituție privitor la biserică.

Libertatea conștiinței este absolută.

Libertatea tuturor cultelor este garantată, întrucât celebrarea (executarea) lor nu atinge (vatamă) ordinea publică și bunele moravuri.

Organizarea tuturor culturilor străine se va putea face pe baze de autonomie.

Religiunea ortodoxă a Răsăritului este religiunea dominantă (oficială, de stat) a statului român. Biserica ortodoxă română este și rămâne neatârnată de orice chiriarchie străină, păstrându-și însă unitatea cu biserica ecumenică a Răsăritului în privința dogmelor.

Uniformizarea organizării bisericii ortodoxe române din regatul român, întregit cu Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banat și părțile ungurene se va face pe baza unei autonomii, în cadrele căreia — susținându-se temelii ierarhice ale bisericii ortodoxe a Răsăritului — biserica să-și poată conduce independent toate afacerile

sale interne, fara însă a rupe legăturile sale tradiționale cu statul. Afacerile spirituale, canonice și rituale se vor regula de o singura autoritate sinodala centrala. Preasfințitul sinod episcopesc — carea este suprema corporațiune a acestei biserici.

Afacerile disciplinare se concred unor foruri judecătorești speciale, compuse din clerici; iar afacerile bisericesti de natura administrativa, școlara, culturala, sociala, umanitara, economica, artistica le vor conduce corporațiuni din clerici și mireni.

Coroana are dreptul de suprema inspecțiune asupra tuturor afacerilor bisericesti, pe calea guvernului responsabil al statului român, carele drept recompensa pentru enormele averi bisericesti și mănastirești se obliga a crea un mare fond religionar și al pune la dispoziția bisericii, iar pãna se poata face aceasta, statul român și cu considerare la însemnatele servicii ce le-a facut biserica ortodoxa romãna țarii și neamului românesc în trecut și le va face și în viitor — este dator a pune la dispoziția bisericii mijloacele materiale de lipsa, ca sa-și poata îndeplini cu succes înalta misiune divină și naționala.

Mitropoliții și episcopii eparhiali ai bisericii ortodoxe române vor fi aleși după modul, ce se va determina în cadrele unei legi fundamentale despre autonomia bisericii sau prin o lege speciala.

Cuvântarea.

P. S. episcop Miron al Caransebeșului la sărbătorirea dlui N. Iorga.

Poporul, care nu-și respectează pe barbații sai mari, nu ste vrednic să aiba asemenea barbați. Cunoșc cel puțin în liniamente generale istoria culturală a poporului nostru, dela primul început al scrisului românesc și până la Cantenir și dela Cantenir și până astăzi, și astfel pot constata împreună cu DVoastra, că un asemenea bărbat, ca sărbătoritul nostru n'am avut. Dl Iorga este o apariție fenomenală pe orizontul vieții noastre culturale, sociale și chiar politice.

Nimic mai de prisos, decât a spori cuvintele de lauda la adresa Dlui Iorga. Doar Dnia Sa în persoană a cutriat toate unghiurile Românismului, răspândind lumină și avânt, încât sufletul românesc — așa cum este astazi — cuprinde o puternică schintee din sufletul mare al sărbătoritului nostru. Deaceea concretizez numai în scurte și concise cuvinte, ca opinia publica depretutindenii vede în Dl Iorga un uriaș al gândirii românești; un uriaș al muncii cinștite și desinteresate, un simbol al dragostei, ce tre-

buie să o avem toți față de tradițiile noastre naționale și de credința stramoșeasca a bisericii ortodoxe, și expresia cea mai marcantă a geniului acamului românesc.

Nu numai în numele meu, ci în numele românilor din Ardeal, Banat și părțile ungurene cari îl iubesc și admira, ma asociez și eu din toata inima la manifestația de unanimitate simpatie și închei cu dorința: Dumnezeu sa țina pe Dl Iorga mulți ani, ca sa ne fie tuturor o pildă vie de munca și cinste desavârșita.

Legea agrară și biserica

De Ioan A. de Preda

Juriconsultul Consistoriului arhidiecezan din Sibiu.

Ideia fundamentală care a condus la exproprierea terenului arabil, a fost aceea: ca terenul arabil să fie al acelora, care faptice îl lucrează și cari sunt avizați să trăiască din munca pământului.

Dar acest principiu nu-l vedem realizat nicaiea. Nici în România veche, nici în Bucovina și Basarabia și nici la noi. Nicaieri legislațiunile n'au voit să rănă cu trecutul de tot și astfel au lăsat încă latifundii grase în mâinile foștilor mari proprietari, pentruca sămânța de disordine între ei și țărani sa se perpetueze.

Nu tot atât de cruțatoare au fost legislațiunile față de așa numitele „mâni moarte” între cari se numără și bisericile, dispunând ca terenurile aratoare din mâinile lor, ale diferitelor instituțiuni culturale și ale fundațiunilor în administrația bisericilor aflatoare, să fie expuse exproprierii, dacă aceste terenuri aratoare nu servesc nemijlocit vre-un scop special științific, artistic, educativ, sanitar, caritativ sau economic național.

Aci pondul zace pe cuvântul nemijlocit. Ceeace înseamna, ca numai acele terenuri aratoare sunt scutite de expropriere, care ele înși-le — nu proprietarii lor — servesc vre-un scop special științific, artistic, educativ etc. Așa ca proprietățile arabile ale liceelor, seminariilor, universităților etc. nu sunt scutite de expropriere, deși proprietarii lor servesc scopuri științifice, educative etc.

Bisericilor cu toate acestea le acordă legea agrară un favor prin aceea, ca scutește de expropriere pământurile comunitațiilor bisericesti până la maximum de 32 jug. cat. pentru fiecare parohie, dacă ele au avut sau au destinațiunea să servească ca porțiuni canonice pe seama parohiilor, precum și un maxim de 16 jugare cat. din pământurile acelea bisericesti, cari au avut sau au destinația sa servească ca dotațiune pentru învățatori, dar numai întru cât ele — pământurile bisericesti — aveau să folosească spre scopurile indicate.

Tot asemenea se scutește de expropriere cel puțin 5 jug. cat. din pământul arator al comunelor bisericesti, destinaat anume sa servească spre acoperirea trebuințelor bisericii.

Până aici a fost vorba despre scutiri, va se zica de pământ aflator în posesiunea bisericii. Legea agrară conține însă în art. 36 și o dispoziție referitoare la *agonisire* de pământ pe seama bisericilor și a școalelor dela sate. Aceasta este o dispoziție stoarsa sfatului țării din ultima sa sesiune, după grele opintiri. O dispoziție — după părerea mea — de tot problematica.

Pentruca în înțelesul acestei dispoziții consiliul superior de expropriere este numai îndreptățit — nu îndatorat — să creze sau să întregească sesiuni parohiale conform celor prevazute în punctul 2 lit. b) al art. 2,

precum și să separeze pământuri în întindere până la 5 jugăre cat. cari să servească drept economii de model pentru școalele dela sate, *dacă după îndestulirea satenilor va mai rămânea încă pământ disponibil.*

Cazul acesta al creării de sesiiuni noi parohiale sau de întregire a celor existente precum și al separației de pământ pentru economiile de model pe seama școalelor dela sate, va fi și va rămânea în cele mai multe cazuri un pium desiderium. Pentru că anevoe va rămânea pe tot teritoriul Ardealului și al părților adnexă, pământ încă disponibil, după îndestulirea satenilor și a celor în drept de a fi îndestuliți înaintea corporațiilor bisericesti și a școalelor dela sate.

Căci în înțelesul art. 33 al legii agrare există zece categorii de îndreptățiți, cari toți au să fie îndestuliți înainte de ce ar putea veni rândul la corporațiile noastre bisericesti și la școalele noastre dela sate. Puține, de tot puține, vor fi, însă comunele acelea, pe al căror teritor să se afle atât teren de expropriat, încât, el să acopere recerințele celor zece categorii din art. 33 și să mai rămâna încă și pe seama corporațiilor bisericesti și școalelor dela sate.

Astfel deci dispozițiile legii agrare votate de sfatul național român, ofera pentru biserici și școale mai puține favoruri, ca legile și hotărârile regimelor și corpurilor legiuitoare de mai înainte. Pentru că dispozițiile legii agrare în genere nimicește posesiunea imobilă extravilană a bisericilor și școalelor; respective o susține între margini atât de înguste, încât pământul lasat în posesiunea bisericilor și școalelor abea va mai putea îndeplini chemarea pentru care au fost lasate. Iar achiziții nouă pe seama bisericilor și școalelor, abea vor putea urma, în baza legii agrare votate de sfatul național român, și care eventual ar urma, încă ar fi hotărât insuficiente.

Dimpotriiva legile și dispozițiile de mai înainte au favorizat anume agonisirea de pământ pe seama bisericilor și a școlilor.

Astfel la anul 1774 cu ocaziunea introducerii urbariului în Banat, s'a asemnat pentru fiecare preot de rit grecesc, câte o sesiune de pământ de câte 32 jug. castr. pe care așa se vede că și legea agrara voește sa o susțină în dispozițiile sale din art. 2 punctul 2 lit. b.

Art. de lege XV din 1847 dispune pentru Ardeal, ca din comune să se separeze pentru bisericile fiecărei confesiuni recepte, ba chiar și pentru ale confesiunii neunitate, câte o parte corăspunzătoare la două sesiuni întregi, pe care sa o folosească parohul și învățatorul. O dispozițiune similară cuprinde și §. 75 al art. de lege LIII/1871. Iar Universitatea s'asască sub datul de 3 Aprilie 1848 a adus hotărârea: că pentru fiecare biserică neunită valaha de pe teritoriul sașilor, să se separeze porțiune canonică din pământurile comunii.

Prin toate acestea nu voiu să combat decretarea expropriării, carea după vederile și principiile sociale de azi, nu se mai putea încunjura, ci voiu numai să observ, că cu ocaziunea executării ei, se puteau acorda mai multe avantagii și favoruri bisericilor și școalelor, resp. slujitorilor lor. (Tel. Romf.)

Ș T I R I

Tuturor colaboratorilor și cetitorilor „Foi Diecezane“ li trimitem cele mai sincere doriri de bine de Anul nou 1920.

Personale. Înalt Preasfințitul mitropolit primat Dr E. Miron Cristea, s'a reintors la fosta sa reședință din Caransebeș, ca sa prăznuiască sărbătorile Nașterii Domnului în mijlocul eparhițiilor săi.

Sărbătorile Nașterii Domnului au fost serbate în catedrala episcopiei noastre cu deosebită solemnitate. În ziua primă a pontificat I. P. S. S. mitropolitul primat Dr E. Miron Cristea, azistat fiind de I. P. C. Sa vicarul și arhimandritul Filaret Musta, de Prea Cuvioșiiilor Lor protosincelii Dr Iosif Tr. Badescu și Dr Iosif I. Olariu, de P. O. D. protopresbiter Andrei Ghidiu, de presbiterii S. Șandru și N. Badini și de protodiaconii Dr C. Cornean și S. Eviuțian, Predica festivă a rostit-o P. C. S. protosincelul Dr I. Olariu. În ziua a doua a slujit P. O. D. protoiereu A. Ghidiu, asistat fiind de nou hirotesiții protoierei onorari S. Șandru și G. Petrescu, de presbiterii G. Noaghea și P. Magdescu și de protodiaconul S. Eviuțian. După priceasnă I. P. S. Sa mitropolitul primat Dr E. Miron Cristea, printr'o maiiastră cuvântare își ia adio dela iubiiții săi credincioși din episcopia Sa, la care, în numele episcopiei caransebeșene, îi raspunde frumos și cu aceeași vervă oratorică și maiestrie prea vrednicul protoiereu al Caransebeșului A. Ghidiu. Ambele cuvântări, pentru conținutul și frumusețea lor formală, le vom publica în întregime când vom raporta despre plecarea I. P. S. primat din mijlocul nostru. În ziua a treia, înainte de despărțirea de episcopia Sa, I. P. Sa, a slujit în catedrală un parastas pentru odihna sufletului fericților Săi înaintași, primii episcopi ai Caransebeșului și mari arhierii ai bisericii române, Ioan Popasu și Nicolae Popea.

Hirotiesiri. Înalt Preasfințitul mitropolit primat Dr E. Miron Cristea în cursul sfintei liturgii din ziua prima a Nașterii Domnului a binevoit a hirotiesi pe P. C. Sa protosincelul Dr Iosif Traian Badescu întru arhimandrit, pe M. O. D. Sabin Eviuțian, directorul liceului Traian Doda din loc, întru protodiacon. În ziua a doua a hirotiesit pe presbiterii S. Șandru și G. Petrescu întru protoierei onorari. Când înregistram aceste distincții atât de binemeritate, dorim noilor hirotiesiți, ca bunul Dumnezeu să-i învrednicească a le purta întru mulți și fericți ani spre a bisericii și a neamului podoaba.

Distincție. Înalt Prea Sfinția Sa Domnul mitropolit primat Dr E. Miron Cristea pe lângă hirotiesirile amintite mai sus, a binevoit sa distingă pe părintele *Nicolae Cornean* din Apadia cu *blane roșii*. Felicităm pe acest vrednic păstor sufletesc, decorat încă de fericitul episcop Nicolae Popea cu brâu roșu, la distincția binemeritata.

Parastas pentru fericii episcopi Ioan Popasu și Nicolae Popea a săvârșit a treia zi de Crăciun Înalt Prea Sfinția Sa părintele mitropolit primat Dr E. Miron Cristea, înainte de a-și părăsi fostă sa reședința episcopescă. Au slujit pe lângă Înalt Prea Sfinția Sa, Înalt Prea Cuvioșia Sa Dl arhimandrit, vicariu episcopesc Filardt Musta, protopresbiterii Andrei Ghidiu, Spiridon Șandru, George Petrescu și protodiaconii Dr Cornel Cornean și Sabin Eviuțian.

Archiepiscop nou. Înca Joia trecuta, îndată după investirea I. P. S. Sale noului mitropolit primat, s'a ivit lipsa convocării Sfântului sinod episcopesc spre a se regula urgent cauza bisericii din Basarabia. Acolo urmele influinței rușesti, mai ales asupra clerului sunt încă puternice. Greutățile se mai măresc prin duhul revoluției rușesti, care a atins și pe cei din Basarabia, mai ales pe straini. Valorosul archiepiscop provisoriu de până acum părintele Nicodim, episcop al Hușilor, a fost primul, care a avut să supoarte marile greutăți ale începutului, până acuma, când a mai rămânea acolo provisoriu ar fi însemnat a-i cere o grea ucenicie sufletască. De aceea, cerând cu insistință, i-sa a promis se întoarce la Huși. Astfel la Basarabia a fost instituit

un fiu al Basarabiei, arhiepiscopul Gurie al Botoganiilor, curia E. P. S. Sa noul mitropolit primit Miron, a Jona si la si dat conveniile gravane mitropolitane, in suferinta pe arhimandritul Puiu din Chisinau cu cerirea lor in catehala de acolo in fata ministrului de culte, a clerului si norodului din Basarabia. Scriita biografica a inaltului prelat, scrisa de venerabilul consilier consistorial cernăuțean C. Morariu, pentru frumsetea faptelor ce le-a indeplinit noul arhiepiscop Gurie pe terentul culturii nationale a fraților sai basarabeni si fiind inalta toare de inimi, vom prezenta-o si noi cetitorilor nostri.

Unirea bisericii române. In 17 Decembrie v. a avut loc in Capitala Tarii la Sinod, o sedinta solennă, in care, cu multa insuflire s'a proclamat unirea bisericii române. Au fost prezenti membrii Sinodului si consistoriul superior bisericesc. Episcopul Dr Miron Cristea a citit o declaratiune de unire a bisericii române din Ardeal, Bucovina si Basarabia cu cea din vechiul regat, rugand Sinodul sa aproabe aceasta unire. Declaratiunea e semnata si de inalti prelati, reprezentanti ai bisericii din Bucovina si Basarabia. Sinodul primește cu entuziasm declaratiia si proclama unirea bisericii. Dl ministru de culte Borcea care a participat la solennitate, luand cuvântul spune că se simte fericit de a fi asistat la aceasta sedinta a Sinodului. Biserica română, din provinciile alipite, are meritul de a pastra puternica, vie si întreaga constiinta nationala. Biserica română va avea tot sprijinul ca sa-si poata continua opera sa de educatie nationala.

Ziarul „România nouă“. Cu 1 Ian. 1920 se incepe activitatea marel „Societati pentru educatiunea cetățenească“ cu centrul in Bucuresti. Intre mijloacele ei se numara si edarea unui ziar, care sa stea absolut deasupra partidelor politice, si pe baze principiare, sa agite toate chestiunile potrivite a contribui la educarea maselor mari ale cetățenilor in spirit religios-crestin si national-roman. Ziaristica incaputa pe mâni necontrolate, streine, adeseori inconștiente -- este in stare a produce mult rau. Tara ungurească au dus-o la ruina. De aceea fiecare ziar roman in mâni bune este o necesitate incontestabila. Ca sa l-se dea acestui ziar deplina incredere, este destul a aminti, că „Societatea pentru educatiunea cetățenească“ este pusă sub presiunea de drept al mitropolitului primat. Parintele Miron Cristea a făcut ultima revizie a proiectului de statute; iar ceilalti mitropoliti vor fi președinti de sectii regionale ori judetene. Astfel biserica va avea influinta hotaritoare in toate lucrarile. Pe langa episcopi stau in fruntea societatii, președintele „Academiei române“ si alti membrii distinsi ai ei, pres. inaltei curți de casatie, supremul procuror al tarii, rectorul universitatii, profesori universitari, pres. curții de apel, etc., iar de la noi cei mai valorosi barbati ai vieii noastre publice. Astfel cu toata caldura *recomandăm* clerului si fruntașilor din eparhie si tuturor cetitorilor foii noastre ziarul „România nouă“.

O dispozitie cu privire la corespondenta telegrafica. Corespondenta telegrafica incepand cu ziua de 1 Ianuarie n. va fi reluata cu toate celelalte tari afara de Ungaria, Bulgaria si Turcia. Asemeni, se va comunica telegrafic si cu țările extra-europene, perceputându-se o taxa, majoritatea este cea normala, cam 30-35 centime. Posesiunile franceze si italiene: Algeria, Maroc, Tripolitania si Tanger rămân in tariful european. Iată taxele in lei, ce se vor percepe pe cuvânt pentru fiecare din țările europene: Austria, 0'38 cuvântul; Belgia, 0'60; Ceho-Slovacia, 0'27; Franța, 0'51; Germania, 0'38; Italia, 0'48; Anglia, 0'71; Norvegia,

0'59; Olanda, 0'44; Portugalia, 0'70; Spania, 0'64; Suedia, 0'48; Polonia, 0'27; Grecia, (teritoriu) 0'33; insulele de langa coasta Asiei mici luate recent dela turci, 0'18; celelalte insule, 0'39.

Di Clemenceau și România. Dintr'un discurs al marelui nostru prieten „Compătimez pe România. Am avut dificultati cu România. A fost sustinuta impotriva noastra in presa. Din nefericire o cearta o incuraja sa reziste asupra unor chestiuni, despre care este greu sa vorbese aici, dar pentru a căror rezolvire ea trebuia sa ne acorde întreaga sa incredere. Ea a sfârșit prin a ne acorda aceasta incredere. România a acceptat textele emendate de noi. Acum suntem de perfect acord. Am credinta nu numai că vom merge de acord, dar ea vom merge mâna in mâna.“

Di Vaida la Paris. Primul ministru Alexandru Vaida-Voevod a plecat luni la Paris, in vederea trativelor noul cu Aliații. Sunt mari sperante că se va rectifica frontiera din apropierea liniei ferate Arad-Oradea-mare-Satmar, in favorul nostru.

Di N. Iorga doctor de onoare al Universității din Strasbourg. La adresa de felicitare trimisa din partea dlui Sextil Pușcariu, rectorul Universității din Cluj, cu ocazia alegerii de membru al institutului de Franța, dl. Nicolae Iorga a răspuns: „In ziua când aflui ca Universitatea franceză din Strasbourg m-a proclamat doctor de onoare, primesc dela Universitatea românească a Clujului cuvinte care arată cum își corespund dela sine sentimentele națunilor liberate. Vă mulțumesc tuturor, N. Iorga“.

Concurs.

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consistoriu Diecezan dato 8 21 Octomvrie 1919 Nr. 2847 Șc. ex 1919 sa scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare in „Foaia Diecezana“ pentru ocuparea definitiva a postului de *invățător* dela școala confesională gr. or. română din **Macoviște**, protopresbiteratul Bisericii-Albe, pe langa următoarele beneficii:

1. Salar învățătoresc 600 cor., restul de salar să întregește dela stat.
2. Lemne pentru învățător 124 cor. 40 fil.
3. Pentru scripturistica 10 cor.
4. Pentru conferință și adunarea gen. când participa 30 cor.
5. Dela inormântări 1 cor., cu liturgie 2 cor.
6. Locuința in edificiul școalei constatatoare din 2 chilii, 1 cuină și 1 cămară.
7. Grădina pentru legumi in plațul școalei de 600 st. Alesul învățător e indatorat a cerceta regulat s. biserica, a purta cantoratul in și afară de biserica, a instrui tinerimea școlară in cântarea bisericească și a compune și lucra socoile bisericești și ale cultului pe langa o remunerație de 20 cor.

Doritorii de a ocupa acest post au să-si subștearnă petitiile Venerabilului Consistoriu diecezan -- deoarece cu oficiul protopresbiteral din Vêrșet nu putem comunica din cauza liniei demarcaționale -- și au a să prezenta in vre-o Duminecă sau sârbătoare in s. biserica din loc, însă nu in ziua alegerii.

Macoviște din sedinta comitetului parohial finuta la 20 Octomvrie 1919.

Petru Laticu
notarul comitetului

Pavel Brânzeiu
paroh și pres. com. par.

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistor diecezan de dno 15 28 Decembrie 1919 se eserie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pentru ocuparea definitivă a postului de *învățător* dela școala confesională gr. or. română din **Secaș** protopresbiteratului Oravița-montana, pe lângă următoarele beneficii:

1. Salarii învățătoresce 600 cor., restul se întregeste dela statul român.

2. 3 jugere pământ.
3. Cortel liber cu grădina.
4. Pentru scripturistica 20 cor.
5. Pentru adunarea generală 30 cor.
6. La înmormântari unde participa 2 cor.

Alesul învățător este îndatorat a cerceta regulat sf. biserică, a purta cantoratul în și afara de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântarea bisericească.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și subștearnă petițiile Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral în Oravița montană și a-se prezenta în sf. biserică spre a-și arata desteritatea în cântare și tipic.

Secaș, din ședința comitetului parohial ținută la 10 23 Noemvrie 1919.

Petru Bernaz

par. președ. com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Ștefan* adm. protopresbiteral. 1 3

Coriolan Cocora

notar ad. hoc.

Pentru întregirea postului de *învățător*, la școala confesională ortodoxă română din **Tolvadia**, sa serie concurs, cu termen de 15 zile dele prima publicare în organul oficios.

Emolumentele:

1. Salăr în bani gata 1000 cor. restul se va cere dela stat.
2. Pentru conferințe 10 cor. și pentru adunarea generală 20 cor.
3. Pentru scripturistica 10 cor.
4. Dela înmormântări unde va fi poștit 2 cor.
5. Locuință liberă și grădina, după cari alesul va plăti dările.

Alesul este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântarea bi-

sericească, a o conduce în s. biserică și a cerceta însuși biserică.

Preferiți sunt cei cu cunoștințe muzicale și în stare a conduce cor vocal.

Doritorii de a ocupa acest post să-și subștearnă petițiile Prea On. Domn protopresbiter din Ciacova, fiind poștiți a sa prezenta în s. biserică spre a-și arata desteritatea în tipic și cântare.

Tolvadia, la 8 Noembre 1919.

Ioan Coșariu m. p.

președinte.

Moise Stoiu m. p.

notar.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Chicomban* administrator protopresbiteral.

Cel mai bun și cel mai ieftin calendar din părțile noastre este

Calendarul Românilui

Cumpărați *Calendarul Românilui*, care cu o estindere de peste 160 pagini costă numai 5 coroane și se capătă la Librăria diecezană din Caransebeș.

La „Tipografia diecezană”
din Caransebeș
se primesc

4 elevi

în condiții avantajoase.

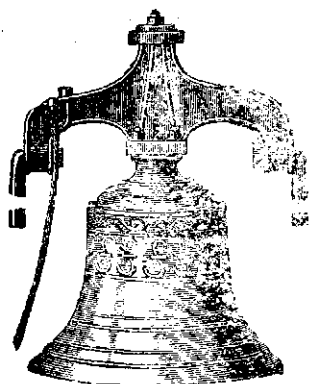
Informații se dau la conducătorul stabilimentului.

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,

turnătorie de clopote

și fabrică de scaune de fier pentru clopote

Timișoara-Fabric.

7 52

Ca'culări de preț se trimit gratuit.